

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยา
เขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
Administration Student support system in the 21st century of schools in the Doi
Inthanon group of co-campus schools Under the jurisdiction of the Chiang Mai
Secondary Educational Service Area Office

รัตนพล กรรณิกา Rattanaphon Kannika

สาโรจน์ แก้วอรุณ Sarod Kaew arun

สุดา เนตรสว่าง Suda Netsawang

ธรรมรส โชติบุญชร Thammaros Chotigunjara

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

North-chiang mai university

rattanaphonkannika@gmail.com

Received 2024/02/02

Revised 2024/07/29

Accepted 2024/08/12

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ประชากร คือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 404 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 196 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 24 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามและการจัดประชุมสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน (Section) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (Support) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (Schedule)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Survey) ด้านการสรุปผล (Summary) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Save) และ ด้านการส่งต่อ (Send) ตามลำดับ

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ควรมีการกำหนดทิศทางแผนการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดโครงการอบรมให้ครูใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต ความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียนไปยังภาคีเครือข่าย มีการบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน และรายงานสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, แนวทางการพัฒนา, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the administrative conditions of the student support system in the 21st century of schools in the Doi Inthanon group of co-campuses; Under the jurisdiction of the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office 2) To study guidelines for developing the administration of the student care system in the 21st century of schools in the Doi Inthanon group of co-campuses. Under the jurisdiction of the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office, the population is 404 administrators and teachers. The sample group used in the research includes 196 administrators and teachers in the Doi Inthanon group of co-campus schools, academic year 2023, and people who gave information in the conversation. Group (Focus group discussion) of 24 people. Tools include questionnaires and group discussion meetings. Data were analyzed by finding the average. standard deviation Content analysis and recording data from group discussions

The research results found that

1) Conditions of administration of the student support system in the 21st century of schools in the Doi Inthanon group of co-campuses. Under the jurisdiction of the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office Overall it is at a high level.

2) Guidelines for developing the administration of the student care and support system are that there should be a direction and plan for the administration of the student care and support system. Organize a training project for teachers to use

technological tools to collect individual student data. Design and develop information systems for student care and assistance systems Create projects and activities that promote life skills. student abilities each group appropriately Aiming to promote skills in the 21st century

Keywords: Student Support System Administration, Development Guidelines, Learning in the 21st Century.

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น การส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา ดังนั้นภาพแห่งความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทุกคนโดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงานมีหลักฐานปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 5)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่เน้นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนและรวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีอยู่ 5 ขั้นตอนด้วยกันคือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ ซึ่งแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนามาจาก 7S IT Model การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า SPC.35 Model รูปแบบการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และกระบวนการและขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ของ จักรพงษ์ ตรีการไทย นำมาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จนกลายเป็นระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนที่มีกระบวนการ 7 ด้าน ที่เรียกว่า กระบวนการ 7S IT Model เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ดูแลโรงเรียน มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ประกอบด้วย 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม โรงเรียนแม่แจ่ม โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม โรงเรียนจอมทอง โรงเรียนแม่ต๋นวิทยาคม และโรงเรียนฮอดพิทยาคม โดยได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มปกติ มีการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล จึงเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยได้ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนอย่างเป็นระบบด้วยการลงพื้นที่และให้คำปรึกษา ซึ่งเด็กกลุ่มปกติจะได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนาจากการจัดกิจกรรม จัดทำโครงการตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ สำหรับกลุ่มเสี่ยงมีการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้รู้ถึงปัญหาต่าง ๆ และต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านความสามารถ เช่น การเรียน การรับรู้ของนักเรียนแต่ละคน ด้านสุขภาพ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ พฤติกรรม ด้านครอบครัว เช่น เศรษฐกิจ ปัญหาภายในครอบครัว ซึ่งกลุ่มเสี่ยงเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังแก้ไขตามกรณีและอาจมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มมีปัญหาได้ ดังนั้นการป้องกันจึงมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเสี่ยง ส่วนกลุ่มมีปัญหาให้มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำไปใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตดูแลนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

จากความเป็นมาและความสำคัญจะเห็นได้ว่า โรงเรียนต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกลุ่มงานกิจการนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ ท้นต่อการใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิต ดูแลนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยพัฒนามาจาก 7S IT Model ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการกับแนวปฏิบัติของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561:4-7), กรมสุขภาพจิต, 2556, หน้า 18) ดังนี้ 1.การวางแผนการดำเนินงาน 2.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3.การคัดกรองนักเรียน 4.การส่งเสริมนักเรียน 5.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 6.การส่งต่อ 7.การสรุปผล

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 404 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 ได้แก่ โรงเรียนฮอดพิทยาคม โรงเรียนจอมทอง โรงเรียนแม่ต๋อนวิทยาคม โรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม และโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม จำนวน 196 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus group discussion) จำนวน 24 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 12 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ (multiple choice)

ตอนที่ 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ที่พัฒนามาจาก 7S IT Model การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า SPC.35 Model รูปแบบการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และกระบวนการและขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ของ จักรพงษ์ ตระการไทย นำมาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จนกลายเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีกระบวนการ 7

ด้าน ที่เรียกว่า กระบวนการ 7S IT Model ดังนี้ 1.การวางแผนการดำเนินงาน (S1) Schedule 2. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (S2) Survey 3. การคัดกรองนักเรียน (S3) Section 4. การส่งเสริมนักเรียน (S4) Support 5. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (S5) Save 6. การส่งต่อ (S6) Send 7. การสรุปผล (S7) Summary

2. การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่ กำหนดประเด็นการสนทนาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในแต่ละด้านของแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ แนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับการค้นคว้าครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ให้ครอบคลุมกับความต้องการด้านการ ทำการศึกษาค้นคว้า ตาม 7S IT Model ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการกับ SPC.35 Model รูปแบบการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และ กระบวนการและขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษายุคดิจิทัล ของ (จักรพงษ์ ตระการไทย, 2564)

3. นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและ ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบ ความถูกต้องสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่โรงเรียนใน สหวิทยาเขตกลุ่มดอยสัพพัญญู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

6. จัดทำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7. การสนทนากลุ่ม ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้านมากำหนด ประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยเป็นการสนทนากลุ่มแบบมีการกำหนดขอบเขตคำถามไว้ล่วงหน้า โดยนำแบบสนทนากลุ่มที่ออกแบบข้อคำถามไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่โรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ดังนี้

1. การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item-objective Congruence) โดยพิจารณาจากค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 97) โดย ผลการตรวจสอบ IOC มีค่าเท่ากับ 0.96

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หรือความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Alpha Cronbach Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 30 คน จากโรงเรียนสหวิทยาเขตกลุ่ม ดอยสัพพัญญู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า แอลฟาตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 99) โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient) มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.93 ขึ้นไป จึงถือว่ายอมรับได้ จึงดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วน วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอิน ทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดบันทึกข้อมูลในแบบบันทึก แล้วนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ความคิดเห็นที่ เหมือนหรือคล้ายกัน แล้วนำเสนอโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนใน สหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอ นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน (Section) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการ ส่งเสริมนักเรียน (Support) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (Schedule) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Survey) อยู่ในระดับมาก ด้านการสรุปผล

(Summary) อยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห (Save) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ด้านการส่งต่อ (Send) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า

1. ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (Schedule) คือ ควรมีการกำหนดทิศทางเป้าหมาย นโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับ งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องมีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน มีทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียนการศึกษา และแก้ปัญหารายการนี้

2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Survey) คือ ควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่สร้างจาก Google Forms, Google Meet, Line, Facebook , App NextSchool, Zoom ในการรวบรวมข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ด้านการคัดกรองนักเรียน (Section) คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจะต้องมีการจัดการข้อมูลด้านการคัดกรองด้วยเทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบและพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อให้โรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนขึ้น ระบบสารสนเทศเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรวางระบบฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การวิเคราะห์ ประมวลผล ประเมินความเสี่ยง จะทำให้เราได้เห็นการจัดการข้อมูลที่ค่อนข้างครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกมิติ เป็นเครื่องมือช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าถึงเด็กเป็นรายคน สามารถถึงความช่วยเหลือที่เหมาะสมให้ไปถึงตัวเด็ก เกิดเครือข่ายความร่วมมือรับส่งต่อเด็กระหว่างหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา

4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน (Support) คือ ครูควรจัดทำโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียนทั้ง on-line และ Off-line มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 จัดการเรียนรู้โดยใช้ ICT ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอื่น ๆ เน้นการปฏิบัติและการบูรณาการหลาย ๆ ศาสตร์เข้าด้วยกัน ให้ความรู้ทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และการงานอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ

5. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห (Save) คือ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักเรียน บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญห

นักเรียนระหว่างองค์กร โรงเรียน ชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ในการสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล

6. ด้านการส่งต่อ (Send) คือ ครูควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียน ไปยังภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานีตำรวจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ ระหว่างการดำเนินงานส่งต่อกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครอง และรายงาน ผู้ปกครองทุกช่องทางในรูปแบบออนไลน์ มีการบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาในรูปแบบออนไลน์

7. ด้านการสรุปผล (Summary) คือ สถานศึกษาควรมีการถอดบทเรียน โดยการสะท้อนคิด (reflection) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอ รายงานต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อสิ้นปี การศึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในปีถัดไป โดยใช้ข้อมูลเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลพื้นฐาน นำผลสรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่ สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรอง นักเรียน (Section) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (Support) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (Schedule) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Survey) ด้านการสรุปผล (Summary) ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา (Save) และ ด้านการส่งต่อ (Send) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้อง ได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ปกป้องคุ้มครองอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสม และได้รับการพัฒนาในทุกมิติเพื่อให้เป็นคนดีมีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบันของ ผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : 1) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2562 : 17-25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุด ในสถานศึกษา สามารถ บริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จจึง ควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารจัดการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครู ที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชพล เทียงดี (2563 : 41) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 304-314) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีโดยภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตกลุ่มตอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

1. ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (Schedule) คือ สถานศึกษาควรมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายนโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน มีทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียนการศึกษา และแก้ปัญหารายกรณีสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 14) ที่พบว่า กระบวนการ (7S) IT Model วิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบ 7S Model ของโรงเรียนวัดมาบข่า ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (S1) Schedule Innovation Technology โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี แต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชุมวางแผนกำหนดทิศทางการดำเนินงาน และมีการสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการทำงานโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น เช่น ดำเนินงานประชุมวางแผนออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Meet เพื่อให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และใช้ Google Form ในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Survey) คือ ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และควรมีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล ควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่สร้างจาก Google Forms, Google Meet, Line, Facebook , App NextSchool, Zoom ในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น มีกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามปฏิทินของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบ On-site และ On-Line ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 304-314) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก มีแนวทางดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้นศึกษาวานักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐานตามความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

3. ด้านการคัดกรองนักเรียน (Section) คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาควรจะต้องมีการจัดการข้อมูลด้านการคัดกรองด้วยเทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้โรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนขึ้น ระบบสารสนเทศเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรวางระบบฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การวิเคราะห์ ประมวลผล ประเมินความเสี่ยง จะทำให้เราได้เห็นการจัดการข้อมูลที่ค่อนข้างครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกมิติ เป็นเครื่องมือช่วยเหลือครูให้เข้าถึงเด็กเป็นรายคน สามารถดึงความช่วยเหลือที่เหมาะสมให้ไปถึงตัวเด็ก เกิดเครือข่ายความร่วมมือรับส่งต่อได้ระหว่างหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ บุคลากรควรศึกษาการใช้เครื่องมือการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดให้โทษ เช่น กัญชา บุหรี่ เหล้า เปียร์ ครูประจำชั้นมีการคัดกรองโดยใช้เครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิล (2564 : 31-41) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนระดับโรงเรียน การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานแก่ครูในการคัดกรองนักเรียน และการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลของเพื่อนนักเรียน และการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลของครูตามลำดับ

4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน (Support) คือ ผู้บริหารควรดำเนินการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องและดำเนินการให้มีการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล ครูควรจัดทำโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน ทั้ง on-line และ Off-line มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 จัดการเรียนรู้โดยใช้ ICT ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอื่น ๆ เน้นการปฏิบัติและการบูรณาการหลาย ๆ ศาสตร์เข้าด้วยกัน ให้ความรู้ทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และการงานอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 304-314) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี มีแนวทาง เช่น ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนควรมีการพัฒนาจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยและการพัฒนาปรับปรุงตนเอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านการส่งต่อโรงเรียนควรมีการชี้แจงให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน เป็นต้น

5. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Save) คือ ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการพัฒนาทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษาและดำเนินการให้มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักเรียน บูรณาการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนระหว่างองค์กร โรงเรียน ชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ในการสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562 : 91) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ด้านการป้องกันและแก้ปัญหามีข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรประชุมวางแผนการดำเนินการร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบมาตรฐานเกณฑ์เครื่องมือ แบบบันทึกข้อมูล เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และดำเนินการตามแผนโดยครูผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัดทันต่อเหตุการณ์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนมีการวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับดูแล ร่องรอยหลักฐานรูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรมและสรุปผลการประเมินกิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับไปวางแผนลงมือปฏิบัติตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

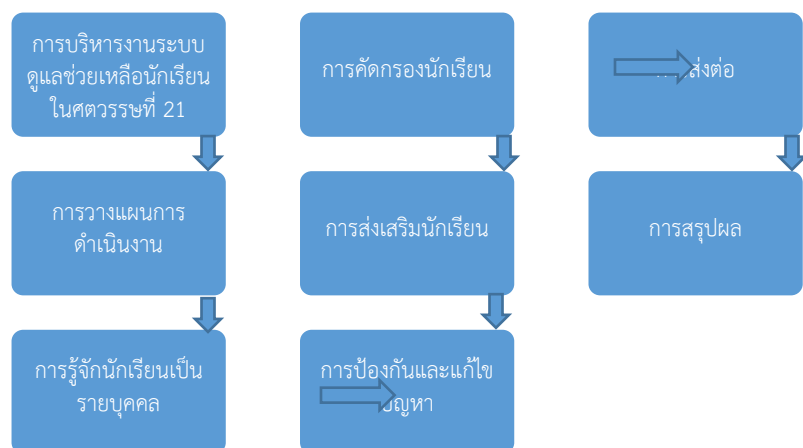
6. ด้านการส่งต่อ (Send) คือ ครูควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียน ไปยังภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานีตำรวจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ระหว่างดำเนินการส่งต่อกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครอง และรายงาน

ผู้ปกครองทุกช่องทางในรูปแบบออนไลน์มีการบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาในรูปแบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราวุฒิ เหล่าจินดา(2559:125) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการส่งต่อและครูยังมีการระงับสอนมากจึงปฏิบัติงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีปัญหาระดับหนึ่งที่ไม่มาก และยังขาดการให้ความร่วมมือในด้านการส่งต่อกับหน่วยงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน และรวมทั้งระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา จึงควรได้รับความร่วมมือในการส่งต่อจากหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น พร้อมทั้งให้ความรู้ต่อผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น

7. ด้านการสรุปผล (Summary) คือ สถานศึกษาควรมีการถอดบทเรียน โดยการสะท้อนคิด (reflection) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอ รายงานต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อสิ้นปี การศึกษามีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีถัดไป โดยใช้ข้อมูลเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลพื้นฐาน นำผลสรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 14) พบว่าการสรุปผล (S7) Summary Innovation Technology เมื่อสิ้นปีการศึกษามีการนำผล การดำเนินงานมารวบรวม สรุปผลเป็นภาพรวมของโรงเรียน มีการถอดบทเรียน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขเพื่อดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีถัดไป โดยใช้การประชุมออนไลน์และสอดคล้องกับ จักรพงษ์ ตระการไทย (2564 : 41) ที่พบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้าน ต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้การบริหารและการจัดการความรู้ เพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการผนวกนำเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ประกอบด้วย 1) คลาวด์คอมพิวเตอร์ 2) อุปกรณ์สื่อสาร 3) เครือข่ายสังคมออนไลน์ 4) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกด้าน ดังนั้นเทคโนโลยีดิจิทัลจึงถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย “การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ประยุกต์ใช้ 7S IT Model ที่มา : ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการกับแนวปฏิบัติของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561:4-7) ,กรมสุขภาพจิต,2556, หน้า 18) ดังนี้

ด้านการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดทิศทางเป้าหมายนโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือ **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่สร้างเทคโนโลยี ในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน **ด้านการคัดกรองนักเรียน** โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจะต้องมีการจัดการข้อมูลด้านการคัดกรองด้วยเทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบและพัฒนา ระบบสารสนเทศ **ด้านการส่งเสริมนักเรียน** ควรจัดทำโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน **ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน** มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักเรียน บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนระหว่างองค์กร โรงเรียน ชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน **ด้านการส่งต่อ** ใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียน ไปยังภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องใน

การช่วยเหลือนักเรียน **ด้านการสรุปผล** สถานศึกษาควรมีการถอดบทเรียน โดยการสะท้อนคิด นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอ รายงานต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อสิ้นปีการศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มตอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกลุ่มตอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะชีวิต ดูแลนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและคุณภาพการศึกษาในภาพรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) โรงเรียนควรพัฒนาการดำเนินงานด้านระบบส่งต่อ โดยชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียนและประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
- 3) โรงเรียนควรประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) โรงเรียนควรพัฒนาบุคลากร โดยให้ความรู้เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน ผู้ปกครอง และต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังโดยผู้บริหารอาจมีการศึกษาสภาพความรู้ความสามารถและความพร้อมของบุคคลในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน
- 6) ครูที่ปรึกษาควรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นปรากฏการณ์จริงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับโรงเรียนแต่ละแห่งได้
- 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ควรมีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

References

- กรดา มลิลลา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ. 8(2) : 31-41.
- จักรพงษ์ ตระการไทย. (2564). การดำเนินการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วราวุฒิ เหล่าจินดา. (2559). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2562). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- _____. (2562). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ
- _____. (2561). แบบรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า. โรงเรียนวัดมาบข่า.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: פרקหวานกราฟฟิค.